

General Franco s'autoafirmava amo i senyor de tots els habitants d'aquella desgraciada terra.

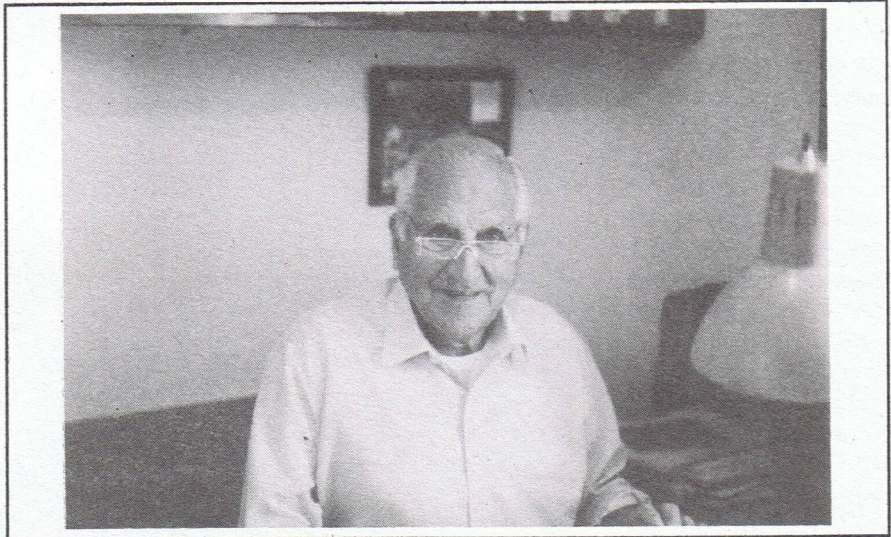
A poc a poc la situació va anar prenent formes menys difícils. Antoni Pons va veure la possibilitat d'integrar-se en la vida civil francesa amb la recerca d'una feina especialitzada. Esperava aconseguir d'una vegada els documents que l'heuriem de fer un home lliure.

Uns papers que trigaren més en arribar del que ell hagués volgut, però que el van mantenir actiu durant tot el temps del conflicte internacional i l'ajudaren a no enfonsar-se.

Arrel de la sol·licitud de voluntaris per treballar en la construcció de la fàbrica de pólvora, com es desenvolupen els mesos següents?

La situació internacional era cada vegada més complicada, el perill de guerra s'anava fent real. Es començà a mobilitzar a la gent, tan francesa com voluntaris dels camps per formar les Companyies de Treballadors Estrangers. Les tasques principals eren de tipus agrícola, com la recol·lecció de remolatxa, o l'acondicionament de camins. Érem molt mal tractats i mal alimentats. Per açò, a poc a poc, el nombre de voluntaris es va anar reduint considerablement. A partir d'aquell moment la mobilització va ser forçosa. Amb l'excusa d'un canvi de camp, et feien sortir amb tots els trastos a sobre i escollir entre "La Legión o España". Sempre hi havia qualcú que, fastiguejant, elegia una de les dues ofertes, però els que volíem sortir a treballar lliures tornàrem al camp a resistir.

A mitjans juliol ens van traslladar a Barcarès, una altra platja organitzada en illots i barraques enumerades on vam passar els mesos d'estiu, apartats dels llocs d'estiuieg més propers a Argelers. En cap moment vam tenir la més petita ajuda dels



polítics espanyols que s'havien fet amb el "Tesoro Español".

Mentre ens trobàvem en aquest Camp de Concentració, Anglaterra i França declaraven la guerra a Alemanya. Aleshores començam a pressionar i a aprofitar la nova situació. Així, en lloc de "La Legión", ens oferiren formar part dels nomenats "Batallones de Marcha", mentre durés la guerra, en els quals s'incorporaren molts espanyols. També es formaren altres Companyies de Treballs per Estrangers (CTE) per fer trinxeres i abatre edificis ruïnosos a causa dels bombardejos. Va ser aleshores quan van demanar especialistes per anar a treballar en la construcció d'una *Poudrerie* (fàbrica de pólvora). Jo m'hi vaig apuntar com a delineaent, després de quasi onze mesos de ser al Camp de Concentració. Del grup d'especialistes jo era l'únic menorquí. Ens van portar a una zona tancada per filferada espinosa, propera

"La quantitat de gent instal·lada era tan gran que sortir a fer les necessitats per la nit era una aventura. Era com un laberint. Per arribar a la barraca ens guiàvem pel crit de 'Menorca'"

al poble de Fauga i situada a la carretera que va de Tolouse a Espanya. Ens instal·làrem en els vagons d'un tren de via morta; un vagó per a cada vuit persones amb vuit lliteres, una taula i una estufa de carbó. Durant els mesos més freds les temperatures baixaven fins els 10° i 12° sota zero fent que l'aigua de l'aixeta quedés totalment congelada. El carbó era mal de trobar, però també era imprescindible donades les difícils condicions de l'hivern. Ens donaren roba per treballar a l'oficina però, com passava en els altres CTE, els militars només ens pagaven amb les sobres.